

pram uradnikom-tujcem, ki prihajajo s takimi naredbami.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču je položaj ta-le: Ob Piavi nobene spremembe. Med Piavo in Brento smo zavzeli zopet nekatere važne višine. Gora Monte Grappa, katero imenujejo Lahij „italijanski Verdun“, pa se vedno kljubuje našim navalom. Na ozemlju Sedem občin je armada maršala Konrada vključno mrazu in visokemu snegu ter živahnemu sovražnemu odporu vzhodno od Asiaga zavzela dne 23. i. m. gor. Col del Rosso, odkoder je do benečanske ravnine samo še 15 km. — Na francoskem bojišču se vršijo, kakor je posneti iz raznih poročil, na obeh straneh velike priprave za bodoče boje. Berolinski „Vossische Zeitung“ piše, da bo prišlo do miru šele tedaj, ko bo premagana Anglija. O tem dejstvu bodo kmalu poučeni ves omikan svet. Odločitev bo padla na zahodu in sicer prav kmalu. Nemci pravijo, da treba niti trenutek dvomiti, kako bo izpadla ta odločitev. — Na ostalih bojiščih položaj večinoma nespremenjen.

Naše žrtve za domovino.

Na hribu Sv. Gabrijela je ob 11. italijanski ofenzivi izkrevale tudi več vrlih mladeničev iz planinske župnije. Tam je padel Janez Span iz Plavine; tam sta pustila svoje življenje vrla mladeniča Franc Guček in Franc Pakj iz Praprotnega; zadnji odlikovan po smrti s srebrno svetinjo II. razreda. Potrim staršem iskreno sožalje!

Dobili smo poročilo, da je dne 12. oktobra zavzela sovražna italijanska krogla hrabrega junaka Adolfa Družovec od Sv. Trojice v Slov. gor. Bil je priden in pošten mladenič. Naj mu bo lahka tja zemlja!

Iz Cinžata v Puščavi se nam poroča: Došla nam je žalostna vest, da je dne 4. septembra 1917 daroval svoje življenje na oltar domovine še le 20letni mladenič edini sin Anton Harih. Bil je tih in priden; vse ga je rado imelo. Zadel ga je izdajalska granata na Krasu. Šel je z veseljem braniti domovino. Da se vidimo zopet nad zvezdami!

Svetovna vojna nam je pobrala v Novicerkar je najbolj obžalovati, vzame nam navadno najboljšo. Zdaj nam je ugrabila mladeniča v cvetu mladosti Franca Smarčana, ki je padel na tirolski fronti dne 22. nov. t. l. Bil je star še le 21 let. Vsi so ga rad imeli, posebno starši in sestre. Zanimal se je za vse, zato je rad prebiral „Slov. Gospodarja“ in druge dobre slovenske liste. Bil je tudi član Marijine družbe. Ker je bil Marijin sin, upamo, da njegova duša po prestanih naporih uživa nebeško večno veselje!

Iz St. Lovrenca na Drav. polju se nam piše: Zopet je bojni vihar zlomil nadobudno ovetko z vrta naše župnije. Dne 15. nov. 1917 je položil svoje mlado življenje domovini na oltar višje-gumnazijec Matko Medved iz Sp. Pleter, rojen 1. 1897. ter je bil pokopan dne 16. nov. pri Asiagu na Laškem. Bil je vrl mladenič ter je bilo pričakovati od njega veliko koristi za naš narod. Uživaj večni mir pri Bogu! Tudi njegov brat Janez je padel že prej junške smrti za domovino.

Vsem slovenskim žrtvam za domovino naj boše trajen spomin!

Razne politične vesti.

V avstrijski državni zbornici se je v sredini seji nadaljevala razprava o najnem predlogu jugoslovanskih, čeških in rusinskih poslancev, da se izvolijo zastopniki vseh avstrijskih narodstev, ki bi se naj v imenu avstrijskih narodov udeležijo mirovnih pogajanj z Rusijo. Ko je o tem govorilo več poslancev, je podal naš ministrski predsednik sledečo izjavo: „Kar se tiče stavljenega predloga, povdarjam, da ima po ustavopravnih določilih samo naš zunanji minister pravico zastopstva pri mirovnih pogajanjih sporazumno z avstrijskim in ogrskim ministrskim predsednikom. Nasprotovale bi duhu ustave vseh ustavnih držav, ako bi vlado pri sklepanju miru nadzorovali sveti, kakršnih si želijo poslanci, ki so stavili ta nujni predlog. Samoumevno je pa, da bodo morebiti sklenjene mednarodne pogodbe predložene pristojnim zakonodajnim zbornicam, da jih odobrijo, v kolikor namreč morajo biti po ustavi odobrene. Glede vprašanja, ali se je primerno odredilo, da bi se izboljšale naše prehranjevalne razmere z uvozom živil iz Rusije, povdarjam, da je že zdaj na fronti dovoljena prodaja in izmenjava blaga za vsakdanjo porabo in se bo ta zadeva natančneje uredila ob priliki razgovorov v Petrogradu. Avstro-ogrška vlada si bo samoumevno prizadevala, da sklene take pogodbe, ki bodo v polni meri ustrezale gospodarskim potrebščinam naše države. Pri tem bo pa izključeno, da bi v teh pogajanjih katera izmed osrednjih držav dosegla na račun druge kaj več ugodnosti. Kar dostaje interpelacije, da se sliene mir „brez

pridobitve zemlje in brez vojnih odškodnin“, povdarjam, da si želi naša država skleniti z Rusijo mir brez vsakih gospodarskih ali drugih nasilstev. Glede temeljnih načel, po katerih bi se naj sklenil mir z ostalimi sovražnimi državami, je že naš zunanji minister podal izjavo, da si sicer želimo skleniti splošen mir na omenjeni podlagi, ni pa v stanju, da bi nasproti sovražnikom, ki se nadalje vstrajajo pri nadaljevanju vojske, enostransko za vso bodočnost določil te nesebične vojne cilje. Namen naše vlade, da bi prišlo do miru z vsemi našimi sovražniki, je splošno znan in tako znan tudi našim sovražnikom. Ni torej sedaj nobenega povoda, da bi se stavile našim sovražnikom nove mirovne ponudbe.“ Za ministrskim predsednikom je v imenu Jugoslovancev govoril poslanec dr. Ravnihar, ki je izjavil, da je upravičena zahteva Jugoslovancev, da se udeležijo mirovnih pogajanj, ker je vendar veliko vprašanje, ali vlada, ki je sedaj v Rusiji na krmilu, v istini predstavlja Rusijo. Jugoslovansko vprašanje je ravnotako mednarodno vprašanje, kakor vprašanje novega poljskega kraljestva; ni torej nobenega razloga, da bi se postopalo z Jugoslovanci drugače kakor s Poljaki. Očitano, češ, zahteva Jugoslovanci po lastni jugoslovanski državi pod žezlom Habsburžanov je sovrážna državi in miru, odklanjajo Jugoslovanci z vso odločnostjo, ker je popolnoma krivično. — V isti seji je bilo vloženo tudi več vprašanj, predlogov in interpelacij. Poslanec dr. Korošec je stavil interpelacijo glede neznosnih prometnih razmer na južni železnici; naj se zviša število osebnih vlakov za prevažanje nevojaških oseb. Nadalje je stavil zaradi zvižanih in izsiljevalnih spletk pujskega okrajnega zastopa proti županom pujskega okraja sledečo interpelacijo: „Pujski okrajni zastop je nedavno razposlal na vse župane pujske okraja sledeče vabilo: „Po naročilu si dovoljujem uljudno povabiti gospoda župana na važen pogovor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. dec. t. l., ob 10. uri dopoldne, v veliki dvorani pujskega rotovža. Gospod župan naj blagovoli prinesiti seboj občinski pečat.“ Vsi župani so bili seveda mnenja, da gre za kako zadevo okrajnega zastopa in so se vsled tega odzvali vabilu. Toda prišlo je drugače. Od okrajnega zastopa povabljeni župane je izbral za politično zborovanje Slovincem sovrážni urednik pujskega tednika „Stajerca.“ Na tem zborovanju se je samoumevno sovrážno razpravljalo o deklaraciji Jugoslovanskega kluba dne 30. maja t. l. Po zborovanju so predložili županom v podpis ugovor zoper gori imenovano deklaracijo, kar so tudi storili mnogi župani iz strahu, ker bi jim mogel njim kot nevarni ovaduh v tej vojski znani načelnik pujskega okrajnega zastopa Jožef Ornič prizadeti bodisi kakšno gmotno ali kako drugo škodo. Vsled tega vprašajo podpisani: Ali so Vaši ekscelenecne znane te zvižagne in nepoštenne spletke proti deklaraciji Jugoslovanskega kluba? Ali je Nj. ekscelencija gospod justični minister pripravljen zoper krivce pri pujskem okrajnem zastopu zaukazati kazensko zasledovanje zavoljo izsiljenja?“ — V isti seji je stavil tudi interpelacijo zaradi preganjanj ruskih vojnih vjetnikov, ki so se udeležili pogreba našega vezaslužnega narodnega buditelja in voditelja dr. J. Kreka, in končno interpelacijo o postopanju posebne ministerijalne in vojaške komisije, ki sedaj preiskuje razne slučaje preganjanj Jugoslovancev ob začetku vojske. — Poslanec Fon in tovariši so stavili na domobranskega ministra v zadevi neznosnih razmer v vojaškem taborišču v Lebringu interpelacijo, v kateri so povdarjali, da je v imenovanem vojaškem taborišču nezadostno preskrbljeno s kurjavo, da ne dostaje tople obleke, odev in slame za v taborišču se nahajajoče vojaštvo in vojne vjetnike. Več vojakov in vojnih vjetnikov je vsled tega hudo ozeblo. Po več mesecev ne dobijo nobenega svežega perila in tudi kopati se ne morejo, ker ni potrebnega premoga. Veliko jih je tudi umrlo vsled teh razmer. — Poslanec Roškar in tovariši so stavili na domobranskega ministra interpelacijo v zadevi klasifikacije konj. Zahteva se, da se naj ne tirja več od kmetov, da bi mogli pripeljati pred komisijo tudi take konje, ki so stari manj kakor 4 leta, in konje, ki so za vojaško službo očitno neuporabni. Poslanec dr. Benkovič in tovariši so stavili interpelacijo na finančnega ministra, ker davčne oblasti vračunajo izkupiček živine, katero morajo prodati vsled pomanjkanja krme, nadalje krmu, žito itd. kot dohodek, ki je podvržen obdavčenju. Dejanski pa tak izkupiček ni noben redek dohodek, kajti kmet si bo moral živino, katero je sedaj moral vsled pomanjkanja krme prodati, zopet na novo kupiti in sicer za drag denar. Poslanec dr. L. Pogačnik in tovariši so pa stavili interpelacijo na poljedelskega ministra radi pomanjkanja volne in zanemarjanja ovčereje.

Volilna preosnova na Ogrskem. Ogrski državni zbornici je predložen načrt o novi volilni preosnovi na Ogrskem. Volilec bo vsak ogrski državljan, ki je dopolnil 24. l. in je večje pisanja in čitanja, nadalje vsak lastnik hrabrostne kolajne ali Karlovega četnega križca brez ozira na starost; volilno pravico ima tudi vsak moški, ki plača najmanj 10 K davka, nadalje, kdor je redno zadostil svoji aktivni vojaški dolžnosti ali je med vojsko, četudi v presledkih, najmanj dve leti izvrševal aktivno vojaško službo, ali je brez ozira na službeno dobo dosegel podčastniško čast; nadalje tisti, ki na podlagi obrtnega lista izvršuje obrt, ali je v obrtu ali poljedelskem obratu (rudarji, tovarniški delavci, rokodelci, dninarji itd.) stalno nastavljeni; konečno vsi tisti, ki so bili leta 1914 pravomočno vpisani v volilni imenik. Volilno pravico dobijo po tej vladni predlogi tudi ženske, ki so dopolnile 24. leto svoje starosti, ki imajo ogrsko državljanstvo, so zmožne pisanja in čitanja ter so dokončale 4 razrede meščanske šole, ali morejo dokazati enako šolsko izobrazbo; nadalje žene, katerih možje so padli v vojski ali so umrli za boleznijo, dobljeno v vojni, če imajo 1 otroka in zakon; nadalje vse ženske, ki so že 2 leti članice literarnega, znanstvenega ali umetniškega društva. Če se vdova po padlem možu zopet omoži, ne izgubi volilne pravice, če je le bila poprej pravilno vpisana v volilni imenik. Kdor pa hoče biti izvoljen, mora imeti volilno pravico, biti star 24 let in zmožen madžarskega jezika v govoru in pisavi. Ta volilna pravica je pač tako prikrojena, da ohrani in poveča moč madžarskega plemena ter da nemadžarskim, in zlasti slovanskim narodnostim na Ogrskem zmanjša še tisto trohico pravic, ki jih sedaj imajo. Madžarska vlada je narodno šolstvo med slovanskimi narodnostmi na Ogrskem zatirala in ubijala slovanskim in rusinskim otrokom madžarsčino v glavo; zato se nahaja ravno med slovanskimi narodnostmi največ takih oseb, ki ne znajo ne čitati in ne pisati, in ki torej po novi volilni preosnovi ne bodo imeli nobene volilne pravice. Vrh tega je med temi tudi največ delavcev in dninarjev, ki ne plačujejo zahtevanega davka, torej tudi ti ne bodo imeli volilne pravice. Preračunljeno je, da bo od vseh volilcev na Ogrskem 62,5% Madžarov in komaj 13% Slovinci.

Tedenske novice.

Današnja številka „Slov. Gospodarja“ je izšla radi praznikov samo na štirih straneh. Kot običajno so dobili naši naročniki zadnjič prilogo „Kato-liško tiskovno društvo.“

Najnovejših poročil in podlistka radi praznikov ne moremo priobčiti.

Geslo cesarja Karla I. Na neko vprašanje ministra za deželno brambo je sporočila vojaška pisarna cesarjeva, da se geslo našega cesarja glasi takole: „V vojni in v miru z ljudstvom za domovino“ (latinski: Pace belloque omnia pro patria cum populo meo).

Duhovniška vest. Župnijo Sv. Anton na Poh. je dobil tamošnji provizor č. g. Konrad Šeško. Instalacija bo dne 1. jan.

Za vojaško božičnico sta poslala č. g. vojna kurata Skofič in Roschman po 10 K.

Imenovanja v politični službi. Okrajni komisariji so postali namestniški koncipisti: dr. Matko Ipavc, dr. Feliks Lajnsič, dr. Simon Hagenauer, Viktor Kastner-Pöhr in dr. Rudolf Tengg.

Osebnosti. Glasom c. in kr. armadnega osebnega naredbenega lista št. 164 od dne 29. avgusta t. l. je bil g. c. in kr. podpolkovnik v pokorju Miha Randl, ta čas v Celju, odlikovan od cesarja s podelitvijo naslova in značaja polkovnika. G. polkovnik Randl je naš rojak iz St. Pavla pri Preboldu v Savinjski dolini.

Za Jugoslavijo. Za jugoslovansko deklaracijo so poslali izjave Jugoslovanskemu klubu: Duhovščina starotrske dekanije, župani celega slovenjgraškega okraja, gornjigrajski in kozjanski okrajni zastop. Občine: Trg Mozirje, trg Pilštanj, trg Žalec, Braslovče, okolica Mozirje, Sv. Peter pod Sv. goram, Lastnič, Sedlarjevo, Ljubno, Luče, Solčava, Bečna, Novaštifta, Smihel nad Mozirjem. Imeno p. Podčetrtku, St. Peter na Medvedovem selu, Sv. Katarina pri Rogatecu, Spodnje Sečovo, Sv. Mohor pri Rogški Slatini, Rajnkovec pri Rogatecu, okolica Rogški Slatine, Dramlje, Stari trg, Pameče, Legen, Vrne, Topolšica pri Sošanju in Bučecovec na Murškem polju.

Javna zahvala c. kr. črnovojniškega delavskega oddelka premogokopa v Skalab pri Velenju. Bliž 500 delavcev je podpisalo obširno zahvalo, katere so poslali državnemu poslancu dr. Verstovšku. Zahvala je pisana v ganljivih besedah in vsebuje globoko zaupanje, ki ga imajo rudarji do svojega poslancev zaradi njegovega neutrudljivega posredovanja pri raznih oblastih. Delavstvo je hvaležno, da se je v večkratnem posredovanjem ustreglo od ministrstva vsem željam, ki so je stavili.

Poslanec dr. Verstovšek je stavil v zadnji seji državnega zbora interpelacijo na trgovskega in vojnega ministra radi oskrbe civilnega prebivalstva v slovenjgraškem okraju z usnjem, žbljii itd. Poslanec je nadalje zahteval, da se dovoli posestnikom oddati kože doma zaklanih živali v delo za lastno uporabo. — V isti seji je dr. Verstovšek interpeliral vojnega ministra radi izgrediv madžarskih vojakov na koroškem kolodvoru v Mariboru. Interpelacija zahteva od vojnega ministra, da skrbi za to, da je civilno prebivalstvo varno pred vojaškimi izgredivi.

Važno za oproščene. Predstojniki okrajnih političnih oblasti so dobili od domobranskega ministrstva pooblastilo, da smejo osebam, katerim je po 31. dec. 1917 poteklo čakalno dovoljenje in so vsled svojega provizoričnega oprostitnega roka z „končnim terminom“ dolžni oditi v vojaško službo, dati nadaljno čakalno dovoljenje do dne 15. februarja 1918. ■